

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2019. (VII. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.584/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, jogi képviselője útján (dr. Kovács Krisztián kamarai jogtanácsos, 3300 Eger, Széchenyi utca 58.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.584/2018/6. számú végzése és a közjegyzőhelyettes 32022/Ü/1501/2017/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az indítványozó (végrehajtást kérő) 2017. augusztus 23-án pénzkövetelésre irányuló végrehajtási záradék kiállítására iránt kérelmet terjesztett elő a K2 3222/Kjő/734/2006. számú közjegyzői okirat alapján egy magánszemély adós ellen. Ezzel egyidejűleg kérelmezte a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett változásra tekintettel a jogutódlás megállapítását is.
- [4] A 3. számú, a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett jogutódlást megállapító végzést az adós részére nem lehetett kézbesíteni, mert a postai szolgáltató tájékoztatása szerint a végrehajtást kérő által bejelentett címről az adós elköltözött.
- [5] Az eljárás során jutott a közjegyző(helyettes) tudomására, hogy az adós a végrehajtás elrendelésére irányuló eljárás megindítása előtt, 2008. november 18-án elhunyt.
- [6] A közjegyzőhelyettes hiánypótlási felhívására a végrehajtást kérő indítványozó bejelentette, hogy a néhai adós jogutódját nem ismeri, de kezdeményezte az adós hagyatéki eljárásának lefolytatását, annak befejezéséig kérte a végrehajtási eljárás felfüggesztését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 111. §-a és 152. §-a alapján.
- [7] A közjegyzőhelyettes a felfüggesztés iránt kérelmet 22. számú végzésével elutasította, egyidejűleg a 20. számú végzésben felhívott hiányok pótlására további, a kézbesítéstől számított 30 napos határidőt engedélyezett az indítványozó részére.
- [8] A határidő hosszabbítását engedélyező végzést az indítványozó 2018. február 16-án vette át, a hiányt a 23. számú végzés meghozataláig 2018. április 16-ig sem pótolta.
- [9] A közjegyzőhelyettes 32022/Ü/1501/2017/23. számú végzésében megállapította, hogy a hiány miatt a kérelem jelen formájában nem bírálható el és alaptalan.
- [10] Kifejtette, hogy nem létező, meghalt személy nem rendelkezik jogképességgel, a kérelmet eleve a jogutód ellen kellett volna előterjeszteni. Az indítványozó kérelmezte ugyan az adós személyében bekövetkezett jogutódlás megállapítását, azonban az adós személyét a meghosszabbított határidőn belül sem jelölte meg, a végrehajtási záradékot szabályszerűen, megfelelő példányszámban, jogképes jogutód ellen nem terjesztette elő. Jogképes jogutód/adós hiányában azonban a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett jogutódlást megállapító végzést sem lehetett kézbesíteni, nem állapítható meg jogerős határozattal, hogy a végrehajtási eljárást megindító jogutód jogosult a végrehajtási kérelem előterjesztésére.
- [11] A közjegyzőhelyettes a végrehajtási záradékkal ellátni kérelmezett közokiratból megállapította, hogy az indítványozó nem vett részt a hitelkötelemben, avagy a zálogszerződésben, a jogosult oldalán és az adós személyében bekövetkezett változást pedig az indítványozó felhívás ellenére sem igazolta hitelt érdemlő módon.
- [12] A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 11. § (1) bekezdése szerint a bíróság a végrehajtható okiratot a végrehajtást kérő kérelmére állítja ki. A (2) bekezdés értelmében a végrehajtást kérő

közölni köteles a végrehajtási kérelem előterjesztésekor a) az adós nevét és az azonosításához szükséges adatokat (legalább a születési helyét, idejét és az anyja nevét), továbbá b) az ügy körülményeitől függően: az adós lakóhelyét, munkahelyét, illetőleg székhelyét, telephelyét és a végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helyét; e pontban felsorolt adatok közül legalább egyet közölni kell.

- [13] A Vht. 19. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a végrehajtási lap kiállítását megtagadja, ha a végrehajtási kérelem alaptalan.
- [14] A Vht. 31/E. § (2) bekezdése értelmében a közjegyző eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos hatályú. A közjegyző által hozott határozat a járásbíróság határozatával azonos hatályú. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint az eljárási díjat a végrehajtást kérő előlegezi és a végrehajtás elrendelése esetén az adós, minden más esetben a végrehajtást kérő viseli.
- [15] A fentiekre figyelemmel a közjegyzőhelyettes megállapította, hogy a végrehajtás elrendelésének nincsenek meg a Vht.-ban foglalt feltételei, ezért a végrehajtási záradék kiállítását megtagadta.
- [16] A végzés ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő. Elsődlegesen a végzés megváltoztatását és a végrehajtás elrendelését, a K2 3222/Kjő/734/2006. számú közjegyzői okirat „adós jogutódjával szemben végrehajtási záradékkal való ellátását”, másodlagosan pedig a végzés hatályon kívül helyezését és „az új eljárásra másik közjegyző utasítását” kérte. Sérelmezte, hogy bár a hagyatéki eljárást 2018. február 2-án megindította és erre hivatkozással kérte a végrehajtás felfüggesztését is, a közjegyzőhelyettes olyan határidőt szabott a hiánypótlás teljesítésére, amelyen belül a hagyatékátadó végzés megszületésére reálisan nem volt lehetőség. Pótlólag előterjesztett beadványában a végrehajtás felfüggesztésének elmaradását is kifogásolta, szerinte a közjegyző „felfüggesztést elutasító döntése megalapozatlan, ezért megváltoztatandó vagy hatályon kívül helyezendő”.
- [17] A Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.584/2018/6. számú végzésében a közjegyzőhelyettes végzését helybenhagyta és megállapította, hogy a fellebbezés nem megalapozott.
- [18] A bíróság kifejtette: a Vht. 9. §-ában foglalt utaló szabály folytán a végrehajtási eljárásra – az annak nemperes jellegéből eredő eltérésekkel – a végrehajtható okirat kibocsátása iránti kérelem előterjesztésekor hatályos polgári eljárási törvény, a jelen esetben régi Pp. szabályait kell alkalmazni.
- [19] A jelen eset azzal a peres eljárási helyzettel mutat hasonlóságot, amikor a felperes a keresetét életben nem lévő, a keresetlevél beadását megelőzően meghalt személlyel szemben terjeszti elő. A bírói gyakorlat szerint ilyen esetben a keresetlevelet idézés kibocsátása (tehát további érdemi vizsgálat) nélkül el kell utasítani és nincs helye az eljárás félbeszakadása megállapításának (BH1991. 24., BH2002. 19.). Ugyanakkor az eljárás (a régi Pp. fogalomhasználata szerint a tárgyalás) a hagyatéki eljárás befejezéséig való felfüggesztése sem jöhet szóba, hiszen egyrészt ilyenkor az eljárás nem juthat tárgyalási szakba, másrészt pedig a hagyatéki eljárás nem olyan hatósági eljárás, aminek szükségképpen meg kell előznie a pert (EBH2011. 2398.).
- [20] A közjegyzőhelyettes a 22. számú (külön fellebbezéssel nem támadható) végzése indokolásában helytállóan mutatott rá arra, hogy végrehajtható okirat kibocsátása (végrehajtási záradék kiállítása) hiányában a végrehajtás elrendelése nem történt meg, vagyis nincs folyamatban lévő végrehajtás. Ilyen helyzetben a végrehajtás felfüggesztésének elrendelése fogalmilag kizárt.
- [21] Mindezek fényében a közjegyzőhelyettes helyesen járt el akkor, amikor a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasította, a végrehajtást kérő indítványozót pedig az adós jogutódainak megnevezésére és – régi Pp. 61. § (2) bekezdése értelemszerű alkalmazásával – a jogutódlás valószínűsítésére hívta fel annak érdekében, hogy a végrehajtható okirat polgári jogi jogképességgel rendelkező személlyel vagy személyekkel szemben legyen kibocsátható. Az indítványozó elsődleges fellebbezési kérelme szerinti határozat hozatala (végrehajtható okiratnak „az adós jogutódjával”, vagyis lényegében ismeretlen személlyel szemben való kiállítása) a fent írtaknak megfelelő helyes jogértelmezés mellett szóba sem jöhet.
- [22] A közjegyzőhelyettes a régi Pp. 104 § (1) bekezdésének helytelen, ugyanakkor a kérelmezőre kifejezetten méltányos alkalmazásával engedélyezett kétszer 30 napos határidőt az adósként megnevezett személy jogutódainak megjelölésére. A kifejtettek szerint az indítványozó a tisztességes eljárás követelményének sérelmére alappal nem hivatkozhat.
- [23] Ezzel összefüggésben megjegyzi a törvényszék, hogy az ügy adataiból arra lehet következtetni, hogy az indítványozó már 2017 januárjában, legkésőbb azonban 2017 szeptemberében tudatában volt annak, hogy az adós még 2008-ban elhalálozott (2017. január 20-án kapta meg a lakcímnnyilvántartásból az általa kért adatokat, 2017. szeptember 19-én kelt beadványában pedig már kifejezetten hagyatékátadó végzés beszerzésének szükségességéről tesz említést). Ez azt jelenti, hogy a végrehajtás elrendelhetőségével összefüggésben felmerült nehézségek a saját, nem kellően gondos ügyvitelére vezethetők vissza.

- [24] Mindezek szerint a közjegyzőhelyettes fellebbezett végzése, valamint a fellebbezésben szintén sérelmezett 20. és 22. számú végzése az indítványozó terhére nem voltak jogszabálysértőek, ezért a törvényszék a fellebbezett végzést helybenhagyta.
- [25] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.584/2018/6. számú végzése és a közjegyzőhelyettes 32022/Ü/1501/2017/23. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [26] Az indítványozó szerint a bíróságnak a bírósági végrehajtási eljárást a Vht. 49. § (2) bekezdése, valamint a régi Pp. 111. §-a és 152. §-a alapján fel kellett volna függesztenie a hagyatéki eljárásban eljáró másik közjegyző eljárásának jogerős befejezéséig. Kifejtette, hogy a Vht. 49. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a végrehajtást azokban az esetekben is felfüggesztheti, amelyekben ezt a Pp. vagy más törvény lehetővé teszi. A régi Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van. Véleménye szerint mivel a hagyatéki eljárás a bíróság eljárásával azonosnak tekinthető, ezért a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárásnak minősül, így a bíróság a fenti jogszabályi rendelkezésekkel ellentétesen értelmezte a felfüggesztés szabályait. A bíróság helytelen jogértelmezése az indítványozót szükségtelenül és indokolatlanul megismételt eljárás lefolytatására és további eljárási díjak fizetésére kötelezte.
- [27] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a közjegyzőhelyettes és a bíróság lehetlenné tette számára az adósi oldalon bekövetkezett jogutódlás bizonyítását, az ügy eldöntése szempontjából releváns tényeket figyelmen kívül hagyott. Az indítványozó sérelmezte, hogy a közjegyzőhelyettes indokolatlanul rövid határidőt adott a hiánypótlásra, annak ellenére, hogy tájékoztatta arról, hogy a hagyatékátadó végzés meghozatala 2018 októberére várható. Sérelmezte, hogy a bíróság nem vette figyelembe, hogy a végrehajtási eljárásban az adós örököseit önhibáján kívül nem tudta megnevezni, ezáltal megfosztotta őt attól, hogy követelését az adós jogutódaival szemben érvényesítse.
- [28] Mindezek miatt sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való joga.
- [29] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.584/2018/6. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételnek, mivel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, ezért annak elbírálására nincs lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [32] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [33] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.
- [35] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérellem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos

kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró közjegyzőhelyettes és bíróság tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [37] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [38] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. július 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1131/2018.

